

O důstojnosti advokátního stavu

Jedním z klíčových problémů stavovského života současnosti je míra, v jaké může Česká advokátní komora v rámci stavovské samosprávy požadovat po advokátech určitá omezení v jejich profesních i mimoprofesionálních aktivitách v zájmu cti a důstojnosti advokátního stavu. Dost se o tom diskutuje a - jak je v našich krajích zvykem - nejvíce se k tomu vyjadřují ti, kterých se to v podstatě netýká a kteří toho o problematice moc nevědí. Téměř vždy je kritizována Česká advokátní komora jako orgán profesní samosprávy buď za to, co činí, nebo za to, co nečiní.

Na začátku této úvahy uvedu jeden citát. Je z projevu Václava Havla, který se 14. března 1995 ve svém projevu v Poslanecké sněmovně vyjádřil i k problematice profesních komor: „Zdá se, že živým tématem se dnes stává problematika profesní samosprávy, respektive profesních komor. Jsem přesvědčen, že i v této sféře lze nalézt vyvážený model, který by komorám svěřoval přesně ty kompetence, jež mohou plnit lépe než stát a který by zároveň zajišťoval přiměřený způsob jejich odpovědnosti vůči státu za výkon těchto pravomocí. Neexistuje sice řešení jednotné a pro všechny komory stejné, některé věci jsou však jasné. Nedovedu si například představit, že by státní úředník měl rozhodovat o tom, který advokát smí vykonávat advokátní praxi a který nikoliv. Advokáti, jež nejednou hájí své klienty proti státu, musejí být na státu nezávislí a je věcí jejich vlastního zájmu i profesionální cti, aby si sami hlídali, jací lidé jejich profesi vykonávají.“

Nu - Václava Havla jistě nelze považovat za lobbistu ve prospěch nenasytných advokátů. Nicméně si díky svým bohatým životním zkušenostem byl dobře vědom toho, co znamenají nezávislí advokáti pro společnost, a to i pro tu svobodnou a demokratickou.

Co tedy vlastně má advokátní komora dělat? Je orgánem profesní samosprávy, který zabezpečuje určité správní činnosti v rámci advokátního stavu, není však orgánem, který by řídil advokáty a nařizoval jim, jak a komu mají poskytovat právní služby. Advokáti nejsou vůči komoře ve služebním ani pracovním vztahu a při své činnosti se řídí především zákonem.

Povinnosti advokáta stanoví zákon, a to především zákon o advokacii. Všeobecně řečeno upravuje podmínky poskytování právních služeb, tedy stanoví, kdo je smí poskytovat a co přitom musí a nesmí. Týká se to samozřejmě především povinností vůči klientovi.

V tomto zákoně je však také ustanovení § 17, které říká, že advokát postupuje zejména při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Všimněte si, prosím, nenápadného slůvka zejména, ze kterého vyplývá, že se advokát má chovat tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu i pokud zrovna advokacii nevykonává, tedy i ve svém privátním životě. Na první pohled se zdá, že tento zákonný požadavek je docela rozumný a pochopitelný, ale bohužel jen na první pohled.

Co se konkrétně rozumí pojmem důstojnost advokátního stavu a kde jsou meze chování, kterým může být tato důstojnost snižována, není zákonem nijak exaktně definováno. Navíc pojem důstojnost, stejně jako čest, mravnost a spravedlnost jsou pojmy, které každý subjektivně může vnímat trochu jinak. Jinak řečeno, co je pro jednoho ještě zcela v normě, může být pro druhého absolutně přes čáru a co je pro jednoho již neslušné, je pro druhého běžný standard.

Velkým problémem je v této souvislosti případná politická činnost advokátů. Mezi 13 000 českými

advokáty najdete praktikující katolíky, evangelíky, židy i muslimy, vášnivé demokraty i komunisty, rastafariány, národovce i osoby s politickým zaměřením poněkud nejasným. Jen několik z nich se aktivně a veřejně věnuje politické činnosti, několik z nich vykonává poslanecký či senátní mandát. Většinu z nich je poněkud nepřijemné, když jsou ztotožňováni s politickými názory někoho jiného, jen proto, že je také advokát, a to bez ohledu na to, že jsou od jeho politického přesvědčení na miliony světelných let vzdáleni. Česká politická scéna navíc rozhodně nevyniká noblesou a politicky aktivní advokáti si většinou při svých politických projevech servítky neberou. Problém spočívá v tom, že Česká advokátní komora je absolutně apolitická a samozřejmě nemůže a ani nechce žádnému ze svých členů bránit v jeho občanských a privátních aktivitách, cítila se však oprávněna své členy kárně stíhat, pokud Kontrolní rada ČAK došla k názoru, že jejich politické projevy jsou natolik excesivní, že snižují důstojnost advokátního stavu. Politici se totiž (pokud jsou zároveň advokáty) svou příslušností k advokátnímu stavu nijak netají (možná proto, že status advokáta je přece jen prestižnější než status politika) a jejich excesy jsou přičítány všem advokátům. A když se současný předseda velmi zdvořile pokusil apelovat na politicky aktivní advokáty, zda by po dobu své politické činnosti neovázali pozastavení svého členství v ČAK, byl obratem nařčen ze snahy cenzurovat své kolegy.

Bude asi ještě větší problém. České soudy se většinou domnívají, že ochrana práva advokátů se politicky angažovat je důležitější než ochrana důstojnosti advokátního stavu. Budiž.

Tak pak už snad jen vzkaz těm, kteří vyzývají k tomu, aby ČAK zasahovala proti těm advokátům, kteří svými politickými projevy jítří city a dobrý vkus ostatních mírumilovných občanů. Na nás to nenechávejte. ČAK takové politiky ani nechrání, ani se s nimi neztotožňuje, ale vzhledem k současné rozhodovací praxi soudů bude patrně ČAK postupovat spíše tak, aby její kárná rozhodnutí nebyla soudy šmahem rušena.

JUDr. Martin Maisner, Ph.D., MCI Arb,
advokát a místopředseda České advokátní komory

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 1/2024

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)

- [Justice před soudem](#)